GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 273. Lunĭ Marţĭ, 10 (22) Decemvre. 1885.

Braşovŭ, 9 Decemvre 1885.

Pausa ce s'a făcutŭ pe câmpulŭ de luptă sêrbo-bulgarŭ este folosită acum de puterile interesate, carĭ şi-au trimisŭ comisarii lorŭ politicĭ şi militarĭ la Filipopolŭ, la Sofia, la Nişŭ şi la Pirotŭ. Curierii alérgă dintr'unŭ oraşŭ într'altulŭ cu notele diplomatice şi cu depeşele cabinetelorŭ, carĭ curgŭ ca plóia.

Turcia de-o parte şi celelalte puterĭ semnatare ale tractatului de Berlinŭ de altă parte parŭ aşĭ da silinţele cele mai marĭ spre a potoli foculŭ iscatŭ în peninsula balcanică. In realitate însĕ fie-care din aceste puterĭ ce compunŭ aşanumita „Europă“, îşĭ caută interesele sale proprii şi puţinŭ îĭ pasă, décă va arde mai multŭ orĭ mai puţinŭ în ţĕrile balcanice, numai sĕ şi le pótă asigura.

Cea mai eclatantă dovadă, că puterile nu voiescŭ sĕ se restabiléscă ordinea lucrurilorŭ de mai înainte, este însăşĭ atitudinea nedecisă a Turciei. In ceeace privesce Rumelia orientală Pórta de multŭ ar fi trebuitŭ, în sensulŭ tractatului dela Berlinŭ, sĕ intervină cu putere armată, spre a restabili ordinea legală. Décă se întêmpla acésta s'ar fi putută evita rĕsboiulŭ dintre Sêrbia şi Bulgaria şi regele Milanŭ nu mai avé cuvêntŭ a declara rĕsboiu prinţului Alexandru, pentru că a conturbatŭ echilibrulŭ dintre statele balcanice. Turcia însĕ nu s'a încumetatŭ a întreprinde nicĭ o acţiune seriósă până acum şi acésta de sigurŭ nu este o urmare a slăbiciunei ei, căcĭ dispune de forţe destule militare spre a ţiné în frêu pe Bulgarĭ, şi nu póte fi nicĭ resultatulŭ convingerii cabinetului otomanŭ, că celelalte puterĭ arŭ vedé bucurosŭ o procedere corectă şi conformă tractatului din partea Turciei.

Din contră cabinetulŭ turcescŭ a primitŭ dela cele mai multe dintre marile puterĭ admoniarea, ca nu cumva sĕ întreprindă vr'unŭ pasŭ energicŭ militarŭ, şi aşa Sultanulŭ s'a mărginitŭ până acuma a trimite comisarii sĕĭ în Rumelia şi pe Madjid-paşa în Sofia.

Deocamdată însĕ cestiunea Rumeliei, care este cea mai gravă, este lăsată în suspenso până la încheiarea armistiţiului între Sêrbĭ şi Bulgarĭ. Pre când scriemŭ aceste, o comisiune compusă din ataşaţii militarĭ ai puterilorŭ este ocupată cu stabilirea unei zone neutrale între cele două armate.

Peste vr'o două ḍile acéstă comisiune îşĭ va termina lucrările pe basa cărora va fi a se încheia armistiţiulŭ. Guvernulŭ bulgarŭ pretinde susŭ şi tare ca condiţiune primă a armistiţiului ca Sêrbii sĕ părăséscă districtulŭ Vidinului, ér Bulgarii sĕ rĕmână în poziţiunile lorŭ până la încheiarea păcii. Sêrbii s'au opusŭ până acum acestei cererĭ cu tenacitate şi în curêndŭ va trebui sĕ se constate décă suntŭ séu nu dispuşĭ a ceda în acéstă privinţă.

Inainte de a se trimite comisiunea militară internaţională s'a schimbatŭ, după cum se anunţă, mai multe depeşe între Viena, Pirotŭ şi Sofia. Comitele Kalnoky a telegrafatŭ la 8 l. c. prinţului Bulgariei declarându-i în numele împĕratului, că-i mulţumesce pentru încuviinţarea încetărei ostilităţilorŭ. Kalnoky adause, că ar fi bine ca Bulgarii sĕ aibă paţienţă faţă cu mersulŭ întrebuinţa pausa numai pentru pregătirĭ spre a continua rĕsboiulŭ nu e întemeiată, deórece împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ garantéză că Sêrbii nu vorŭ reînoí ataculŭ.

Ca rĕspunsŭ la acésta depeşă a primitŭ agentulŭ diplomaticŭ austriacŭ din Sofia o notă bulgară, în care se esprimă mulţumirea prinţului pentru stăruinţele împăciuitóre ale Austriei, se adauge însĕ totodată, că Bulgaria nu póte primí ca starea actuală nehotărîtă se mai dureze multă vreme. De aceea guvernulŭ bulgarŭ rógă pe celŭ austriacŭ cu insistenţă, sĕ înfluinţeze asupra Sêrbiei cu tótă puterea, ca sĕ se pótă încheia câtŭ mai curêndŭ pacea definitivă.

Se ḍice că prinţulŭ Alexandru a ficsatŭ ḍiua de 31 Decemvre stilŭ vechiu, ca ultimulŭ terminŭ alŭ negociărilorŭ. Probabilŭ că până atuncĭ se va încheia armistiţiulŭ, dér óre fi-va acesta premergĕtorulŭ păcii definitive? Ce se va întêmpla cu Rumelia orientală? Fi-va ea regulată printr'o nouă conferenţă séu printr'unŭ congresŭ? —

Ḍicemŭ şi noi cu oficiosulŭ din Peşta: Unŭ vĕlŭ deşŭ şi nepenetrabilŭ acopere încă viitórea desvoltare a lucrurilorŭ!

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Nişŭ, 18 Decemvre. Comisiunea militară a plecatŭ la teatrulŭ rĕsboiului cu suită şi cu escortă călăreţă. De asemenea au trecutŭ prin oraşŭ voluntarii lui *Ljubibratici*, cu multe stégurĭ, cu trunḍă'n puscĭ, bine echipaţĭ; între ei suntŭ mulţĭ Muntenegrenĭ. Aci circulă sgomotulŭ, că Bulgarii éraşĭ ar fi atacatŭ pe Sêrbĭ.

Londra, 18 Decemvre. »Standard« află, că cestiunea rumeliotă se va resolva directŭ între prinţulŭ *Alexandru* şi Sultanulŭ. Prinţulŭ va fi numitŭ, cu consimţĕmêntulŭ puterilorŭ, guvernatorŭ generalŭ alŭ Rumeliei pe viéţă, probabilŭ cu dreptulŭ de succesiune. — Guvernulŭ bulgarŭ renunţă la despăgubirea de rĕsboiu, dacă i se dă asigurarea, că Sêrbii nu vorŭ ataca pe Bulgarĭ.

Bucurescĭ, 18 Decemvre. După o scire sosită aḍĭ din *Sofia*, prinţulŭ Bulgariei, într'o notă adresată Porţii, a desemnatŭ ḍiua de 12 Ianuarie ca ultimulŭ terminŭ pentru încheierea armistiţiului.

Viena, 19 Decemvre. In cercurile sêrbescĭ se accentuéză, că câtŭ timpŭ Bulgaria numai sub reservă se supune decisiunilorŭ comisiunei, Serbia încă nu e dispusă sĕ priméscă aceste decisiunĭ fără folosŭ. De aceea *continuarea înarmărilorŭ* o impune prevederea. Ministerulŭ de rĕsboiu şi intendanţa iau tóte mĕsurile pentru o campania de érnă. Poporulŭ sêrbescŭ arată unŭ deosebitŭ devotamentŭ în împlinirea datoriei sale.

Akpalanca, 19 Decemvre. Comisiunea militară a plecatŭ aḍĭ în poziţiunile sêrbescĭ dela *Ponorŭ* şi de aci în liniile bulgare. Delegatulŭ sêrbescŭ şi celŭ bulgarŭ nu iau parte la lucrărĭ. Pe Marţĭ séu Mercurĭ se aşteptă comisiunea îndĕrĕtŭ. E încă întrebarea, dacă comisiunea va visita şi poziţiunile Vidinului.

Pregătirile militare ale *Greciei* au progresatŭ forte multŭ. Lipsa de subofiţerĭ instruiţĭ a silitŭ pe guvernŭ se închiḍă scóla de subofiţerĭ, de órece elevii ei trebue sĕ ocupe locurile de ofiţerĭ. Camera a primitŭ imprumutulŭ de 100 milióne.

Muntenegru şi-a terminatŭ înarmarea armatei sale. Toţĭ bărbaţii în stare de a purta arme, dela 16 până la 60 de anĭ, cu totulŭ 45,000 de ómenĭ, suntŭ înarmaţĭ cu puscĭ Martini, Krnka şi Brdan. Afară de aceştia stau gata 16 baterii de munte şi 4 baterii de câmpŭ.

Prin Reni au trecutŭ 14 vagóne cu cartuşe (patróne) din fabrica rusécă din Tula, espediându-se mai departe în Bulgaria.

RESULTATELE »KULTUREGYLET«-ULUI.

Confraţii dela „Românulŭ“ scriu cu privire la resultatele reuniunei de maghiarisare din Cluşiu următórele:

»Societatea numită dincolo de munţĭ »Kultur-egylet« continuă prin faptele ei a da de gânditŭ şi de lucru multora. Cele ce spuneamŭ aci despre menirea ei precum şi despre resultatele ce va trebui fatalminte sĕ dea mai curêndŭ séu mai târḍiu, se adeverescŭ cu timpulŭ unele după altele. Persistămŭ a crede că într'unŭ viitorŭ nu tocmai depărtatŭ acéstă faimósă „Kultur-egylet“ va fi trecută în istoria Românilorŭ de peste munţĭ ca unulŭ din factorii indirecţĭ şi inconscienţĭ ai liberărei lorŭ de sub jugulŭ maghiarŭ.

Acéstă a nóstră credinţă o împărtăşesce unulŭ din cei mai cunoscuţĭ luptătorĭ ai patriei maghiare, Ludovic Kossuth. Deşi dictatorulŭ din 1848 nu ḍice lămuritŭ cum că „Kultur-egylet“ este făcută pentru binele Românilorŭ, Slavilorŭ şi Saşilorŭ din Ungaria, deşi nu ne spune că agitaţiunile şi mĕsurile estreme ale Ungurilorŭ, hotărîte în vederea propăşirii acestei societăţĭ de cultură au sĕ fiă fatale poporului maghiarŭ, cum ḍicea articolulŭ din „Neue freie Presse,“ pe care cetitorii noştrii îlŭ cunoscŭ, — totuşĭ Ludovic Kossuth vede, studiândŭ urmările actualei stărĭ de lucrurĭ în paralelă cu binele celŭ aşteptă Ungurii dela „Kultur-egylet,“ primejdii peste primejdii stândŭ gata sĕ cadă asupra statului maghiarŭ.

Intr'o scrisóre-memoriu, adresată comitetului de acţiune alŭ societăţii de cultură din Ungaria superióră, Kossuth desvóltă pe largŭ grijile sale. Acéstă scrisóre-memoriu, ne spunŭ ḍiarele române de peste Carpaţĭ, a fostŭ publicată în organulŭ oficialŭ alŭ oposiţiunei moderate, „Pesti Napló,“ şi a datŭ nascere la discuţiunĭ viforóse în colónele pressei guvernamentale din partea ḍiariştilorŭ d-lui Tisza, carĭ nu vorŭ cu nicĭ unŭ preţŭ sĕ cunóscă lumea slăbiciunile, bólele, rănile incurabile de carĭ sufere adêncŭ statulŭ maghiarŭ. Kossuth vede lucrurile mai în negru decâtŭ le-ar putea vedea şi judecá cei mai înverşunaţĭ duşmanĭ ai statului maghiarŭ. Pricepemŭ acésta. Patriotismulŭ bĕtrânului agitatorŭ măresce în mintea lui totulŭ, ceea ce altora s'ar părea lesne de tămăduitŭ, Kossuth îlŭ vede perdutŭ fără sperantă.

Bunăóră, în resistenţa popórelorŭ nemaghiare a se da cu ochii închişĭ şi cu mânele legate pe mână şi în voia Ungurilorŭ, în probele ce dau şi vorŭ da mereu despre fiinţa vecĭnică a acestei resistenţe, Kossuth vede trei curente puternice şi ameninţătóre: curentulŭ panslavistŭ, celŭ panromânŭ şi celŭ pangermanŭ. Cele două d'ântêiu îşĭ întemeiază puterea pe ajutorulŭ ce le va veni totdéuna dela Ruşĭ. D'aci primejdia statului şi patriei maghiare, sfirşesce Kossuth, d'aci curiósa alunecare a demonstraţiunei sale în scrisórea-memoriu adresată câtră „Kulturegylet“ din Ungaria superióră, — demonstraţiune care, în locŭ d'a face sĕ reiésă din nĕsuinţele luptătorilorŭ culturei maghiare resultatele fericite şi aşteptate ale maghiarisaţiunei complete, desfăşură în ochii tuturorŭ viitorulŭ celŭ posomoritŭ alŭ maghiarismului.

Nu suntemŭ totŭ atâtŭ de pesimişti ca Ludovic Kossuth, alŭ cărui patriotismŭ l'amŭ lăudatŭ totdéuna, fără a împărtăşi ideile kossuthiane asupra mijlócelorŭ proprii la realisarea dorinţelorŭ acestui patriotismŭ. Noi nu credemŭ în efectele apropiate ale nicĭ unui curentŭ panslavistŭ, pangermanŭ séu panromânŭ, nu le negămŭ esistenţa, dér nu vedemŭ înrîurirea ce ele ar puté sĕ aibă acum asupra statului maghiarŭ. Nu credemŭ şi mai puţinŭ încă în amesteculŭ unorŭ ajutóre de felulŭ celorŭ pe carĭ Kossuth le semnaléză cu spaimă în scrisórea-memoriu din „Pesti Napló.“

Credemŭ însĕ, întemeiaţĭ pe realitatea lucrurilorŭ, în efectele păgubitóre pentru statulŭ maghiarŭ ale faimósei „Kulturegylet,“ credemŭ în hotărîrea nestrămutată a popórelorŭ nemaghiare de a lucra pentru ele şi'n contra Ungurilorŭ sub scutulŭ legilorŭ, credemŭ în apropiata deslegare a problemei naţionalităţilorŭ din Ungaria deslegare care — putemŭ s'o afirmămŭ fără a fi câtuşĭ de puţinŭ profeţĭ — nu se va înfăţişa cu nicĭ unŭ factorŭ folositorŭ Ungurilorŭ, din contră!

torŭ alŭ patriei maghiare, ca o lovitură formidabilă sĕ se provóce între Rusia și Austro-Ungaria pentru ca antagonismulŭ naționalitățilorŭ sĕ isbucnéscă cu furia vulcanilorŭ. E destulă, ba încă e mai puternică chiar decâtŭ lovitura pe care o prevede Kossuth, politica inaugurată de d. Tisza în Ungaria pentru a face la unŭ momentŭ datŭ sĕ isbucnéscă acestŭ antagonismŭ. Acestŭ adevĕrŭ nu-lŭ spunemŭ numai noi, ci ilŭ demonstră ḑilnicŭ pressa oposițiunei din Buda-Pesta.

SCIRILE ḐILEI.

Noulŭ proiectŭ de lege municipalŭ, »capŭ d'operă« a ministrului sobolŭ, a băgatŭ în nădădăi chiar și pe »patrioțĭ«. In adunarea generală a comitatului *Aradŭ*, membrulŭ comisiunei Ladislau Vasarhely propuse, ca comisiunea municipală sĕ se pronunțe, într'o remonstrațiune cătră dietă, în contra proiectului de lege municipalŭ și sĕ îndemne și pe celelalte municipii a face acelașĭ lucru. Asemenea provocărĭ suntŭ obicĭnuite de patrioțĭ — dovadă provocările d'a se impune dare pentru poreclitele reuniunĭ de cultură. Cu tóte astea, Tabajdi-pașa, cum vĕḑù că oposiția este în maioritate, luà obiectulŭ dela ordinea ḑilei. Sĕ se mai ḑică, că nu ne-amŭ întorsŭ în vremile satrapiilorŭ asiatice.

—0—

După camera advocațilorŭ din Pesta, vine acum cea din *Oedenburg*, care în unanimitate a luatŭ hotărîrea sĕ adreseze camerei deputațilorŭ o representațiune în sensulŭ d'a se șterge § 54 alŭ proiectului de lege privitorŭ la municipii, în care se lovesce în independența judecătorilorŭ. Pe când în tótă lumea se lucréză pentru asigurarea independenței judecătoresci, »patrioții« vréu sĕ-șĭ facă din ei instrumente órbe, ca nicĭ umbră de dreptate sĕ nu mai afle, naționalitățile nemaghiare.

—0—

»Ellenzék« scrie, că din *Murĕșŭ-Oșorheiu* se va transfera unŭ regimentŭ secuiescŭ în *Hațegŭ*, în ținutulŭ căruia se află mai numaĭ Românĭ. „Acesta-i lucru fórte înțeleptŭ și în privința maghiarisării", esclamă minunăția sa din Clușiu. Nicĭ vorbă, se va maghiarisa Hațegulŭ, când va face plopulŭ pere și răchita micșunele.

—0—

In contra hotărîrii adunării generale a comitatului *Tĕrnava mică*, care a votatŭ 2% adausŭ la dare pentru acoperirea celorŭ 10,000 fl. destinațĭ reuniunei de maghiarisare din Clușiu, a făcutŭ recursŭ Andrássy István. Recursulŭ se întemeiază pe aceea, că amĕsuratŭ § 10, art. de lege XV din 1883, impunerea unui adausŭ de dare nu se póte tracta decâtŭ deodată cu proiectulu de bugetŭ ordinarŭ alŭ anului. Ne pare bine când vedemŭ că între dușmanii nostri totŭ se mai găsesce câte unŭ bărbatŭ, care pune legea mai presusŭ decâtŭ patriotismulŭ de monopolŭ.

—0—

Unŭ omorŭ s'a comisŭ în Strada Berzei din *Bucuresci*. Autorii omorului suntŭ doi Ungurĭ, carĭ fiindŭ prinșĭ șĭ-au mărturisitŭ crima.

—0—

Representația teatrală a tinerilorŭ comercianțĭ românĭ se va da negreșitŭ Sâmbătă în 14 (26) Decemvre. Se va juca „Ginerele lui Hagi Petcu«, comedia în 2 acte de V. Alexandri; apoi va urma »Chintetulŭ bulgărescŭ de bombardóne«, glumă musicală. Prețulŭ biletelorŭ: fotoliu și galeriă 1 fl., băncĭ pe galeria 70 cr., băncĭ parterŭ 60 cr., galeriă locŭ de statŭ 60 cr., parterŭ 45 cr., (studenții și garnisóna 25 cr.), loculŭ din urmă 25 cr. Inceputulŭ la 7½ óre séra precisŭ. Prenotărĭ se potŭ face în librăria d-lui N. I. Ciurcu, ér biletele de studențĭ și garnisónă se potŭ căpĕta numai la d. N. I. Ciurcu.

—0—

Desvĕlirea și înaugurarea statuei lui *Lazărŭ* s'a amânatŭ, se ḑice, până la primăvéră, din causa timpului nefavorabilŭ unorŭ asemenea ceremonii.

—0—

»Românulŭ« scrie, că în lista laureațilorŭ și studenților, carĭ au trecutŭ esamenele cu elogie — lista publicată de decanatulŭ facultății de dreptŭ din Parisŭ — figuréză și numele ășórei *Sarmissa Bilcescu*.

—0—

»Le Moniteur de Rome« spune în numĕrulŭ sĕu dela 11 Decemvre, că se află în Roma unŭ pictorŭ românŭ, D. *George Popovicĭ*, bursierŭ alŭ statului, care espune în atelierulŭ sĕu unŭ tablou mare de aprópe 4 metri pătrațĭ, Subiectulŭ represintă pe »Cainŭ și Avelŭ« și denotă adevĕrate calitățĭ artistice. Totŭ în acestŭ atelierŭ criticulŭ numitului ḑiarŭ a vĕḑutŭ și unŭ »Capŭ de cerșetorŭ« fórte reușitŭ.

—0—

O nouă operă însemnată asupra Românilorŭ a apărutŭ în luna trecută. Autorulŭ ei este distinsulŭ președinte alŭ societății etnografice din Parisŭ, d. *de Rosny*. Cartea e lucrată cu o deosebită îngrijire, conține numeróse desenurĭ și portrete, și costă 150 fr.

—0—

Suntemŭ rugațĭ a publica următórea scrisóre din Cernăuțĭ, declarândŭ din parte-ne, că afirmările ce le cuprinde suntŭ pe deplinŭ esacte:

Onorate d-le Redactorŭ! »De când, Călĕtorescu« recte G. Vasiliu publică unele corespondențe în »Gazetă,« ómenii de pe aicea îmĭ atribue mie o astfelŭ de lucrare. Am tăcutŭ multŭ gândindŭ că se vorŭ încumeți; acum, vĕḑêndŭ însĕ, că mĕ incriminéză de autorulŭ acestorŭ corespondențe, vorbindŭ diferite calomnii la adresa mea, mĕ simtŭ ofensatŭ și Vĕ rogŭ Domnule Redactorŭ, a fi interpretulŭ meu față cu opiniunea acésta. Somezŭ pe toțĭ aceia, carĭ îmĭ atribuescŭ acésta, a se interesa în Botușanĭ, ce felŭ de omŭ este d-lŭ G. Vasiliu, și câtŭ timpŭ nu vorŭ face acésta, merită cu toții a se numi lașĭ și calumniatorĭ, carĭ, neavêndŭ alta de lucru nimica cu ce sĕ mĕ înegréscă la superiorii mei, credŭ a'șĭ complecta meschinăriile în unŭ modŭ ridiculŭ și ilegalŭ. — Ce-mĭ pasă cum mergŭ lucrurile, n'am sĕ le întocmescŭ eu cu umĕrulŭ, eu îmĭ cautŭ de ale mele și de'să lucru ceva, lucrezŭ pe tață. Décă mi s'ar face mie o nedreptate, slavă D-lui, am unde mĕ plânge și am și unŭ condeiu, care m'a apĕra. Comunicŭ acésta în interesulŭ dretății și alŭ adevĕrului și de astăḑĭ înainte voiu desprețui pre toțĭ aceia, carĭ se légă de ómenĭ pe nedreptŭ în locŭ sĕ-șĭ caute de păcate.

Cernăuțĭ, 5 (17) Decemvre 1885.

Oreste Dlujanschi,
alumnŭ semin. a. IV. Cernăuț.

Urmările comassărilorŭ.

Din Câmpia Transilvaniei 12 Dec. n.

Poporulŭ românŭ din Câmpiă era odinióră vestitŭ în privința bogăției și a bunei lui stărĭ materiale. Astăḑĭ?... Diferință radicală. Netericitulŭ poporŭ fù lăsatŭ pradă mai întêi pe mâna cămătarilorŭ, carĭ fără lege și fără Dumneḑeu jăfuiră moșiele românescĭ după bună plăcerea lorŭ. Intre aceștia — abstragêndŭ de mulțimea evreilorŭ — voiu aminti numai de sbiciulŭ celŭ de focŭ alŭ unui „neaoșŭ" Maghiarŭ a căruia nume nu 'mĭ vine în minte, dér a căruia urme se cunoscŭ și se vorŭ cunósce multe ḑecĭ de anĭ în comunele românescĭ: Ormenișŭ, Dêmbŭ, Silivașŭ și altele, pe unde numai a pututŭ străbate acéstă năprasnică lăcustă, care prin cămătăriele sale înfricoșate (de 60, 80 și chiar 100%) a ruinatŭ cu desevîrșire comunele românescĭ. Legea adusă — prea târḑiu — pentru regularea percentelorŭ, încă nicĭ până aḑĭ n'a pututŭ înfrêna pe lacomii cămătarĭ, carĭ îșĭ continuă jafulŭ lorŭ în contra moșiórelorŭ poporului românescŭ.

Nu mai puținŭ a sĕrăcitŭ poporulŭ românŭ din Câmpiă prin așa numitele „comassărĭ«, căcĭ afară de comuna românéscă Săngeorgiu nu credŭ sĕ mai fiă în tótă Câmpia două orĭ trei comune românescĭ, care sĕ nu fi rĕmasŭ fripte și arse ca de focŭ în urma comassărilorŭ. Așa de esemplu ne este cunoscută istoria cu Șermașulŭ mare, care in urma unei comassărĭ așa de tare a începutŭ a sĕrăci, încâtŭ astăḑĭ dintr'unŭ teritorŭ de patru mii și câteva sute de jugĕre, bietului poporŭ abia i-au mai rĕmasŭ vre-o 300 jugĕre, locŭ cam sarbedŭ și nu prea roditorŭ.

Unŭ altŭ esemplu despre care voiescŭ eu a vorbi este Juculŭ inferiorŭ. Acéstă comună se afla odinióră în o stare înfloritóre; boi falnicĭ în grajdulŭ Românului și trei turme de oi la satŭ. Astăḑĭ acéstă comună nefericită e adusă la sapă de lemnŭ. În urma unei comassărĭ, ce se făcuse pe la an. 1870, bietului poporŭ constătătorŭ din aprópe 400 suflete românescĭ abia i-au mai rĕmasŭ vre-o 350—400 jugĕre din colosalulŭ numĕrŭ de 5500—6000 jugĕre din carĭ constă teritoriulŭ acestei comune și pe carĭ le cultivă elŭ pe séma boerului ungurescŭ muncindŭ ḑiua și nóptea. In loculŭ celorŭ 15 séu mai multe plugurĭ cu câte patru boi frumoșĭ, astăḑĭ abia póte compune poporulŭ din acéstă comună vre-o 6—8 plugurĭ, dér nu cu boi falnicĭ ca odinióră ci numai cu nisce boulenĭ amărîțĭ orĭ chiar numai cu vacĭ; și în locŭ de trei turme marĭ de oi, bietulŭ poporŭ a rĕmasŭ fără nicĭ una. O sĕrăciă mare și unŭ proletariatŭ înfiorătorŭ,—acestea suntŭ pentru poporulŭ românŭ din Jucŭ urmările comăssărei din 1870. Poporulŭ lucră și muncesce pe séma curții nemeșescĭ asudândŭ érna și véra și ca tristă recompensă atotŭ puterniculŭ nemeșŭ nicĭ atâta îndurare nu are față de elŭ ca în prețŭ de banĭ sĕ-i concédă a-șĭ pășuna vitele ce le mai are pe teritoriulŭ sĕu. Ba pentru ca sĕ-lŭ subjuge și nefericéscă și mai multŭ, elŭ a mijlocitŭ pe cale politică ca poporulŭ—veḑĭ Dómne din punctŭ de vedere sanitarŭ — *sĕ fiă opritŭ de a'șĭ mai scóte pe stradele satului rîmătorii, gâscile, precum și orĭ ce galițe ale sale sub pedépsă de 5 fl. v. a.* Astfelŭ neînduratulŭ stăpânŭ alŭ curții a curmatŭ bietului poporŭ posibilitatea de a-șĭ mai puté ține chiar și nisce galițe orĭ unŭ purcelașŭ, căcĭ elŭ nu avea altŭ locŭ de pășunatŭ afară de aceste locurĭ largĭ și pustii, care servescŭ totŭodată și de strade.

Aceste fiindŭ față cu poporulŭ manierele domnului curții, ne putemŭ ușorŭ esplica revolta de astă tómnă a câtorva ficiorĭ românĭ, carĭ s'au sculatŭ asupra sub-grădinarului domnescŭ, căcĭ scimŭ prea bine, că curtenii îșĭ conforméză manierele și natura după stăpânulŭ lorŭ. Pentru aceea însĕ nu era îndreptățitŭ »Ellenzék« ca sĕ declare acestŭ incidentŭ ca urmare a pretinsei „Irredente române«, punêndŭ prin acésta într'o orobilă panică pe Maghiarii de pe aicĭ,— ci că dóră acestŭ ḑiarŭ nu multŭ cércă décă e îndreptățitŭ orĭ nu, scopulŭ lui este ca sĕ respândéscă numai scirĭ sensaționale și compromițĕtóre pentru „Valachĭ«. Eu însĕ am auḑitŭ pe unŭ aristocratŭ

FOILETONŬ.

VITEJIĂ.

(Fine).

Armata austriacă are în sînulŭ sĕu elemente, carĭ ca soldații rușĭ, de s'ar prăpădi și dărîma totŭ în jurulŭ lorŭ, nu se mișcă dela postulŭ lorŭ, ci aștéptă cu nepăsare stoică mórtea, și érășĭ mai are armata austriacă în sînulŭ sĕu regimente curatŭ numai de elanŭ (isbire), carĭ, când suntŭ bine dispuse, culcă și nimicescŭ totŭ ce le stă în cale cu o sĕlbatică vitejiă, însĕ când nu suntŭ bine dispuse fugŭ de pe câmpulŭ de bătaiă mâncândŭ pămêntulŭ.

Din vremurile acelui Babenbergŭ, care a purtatŭ înaintea óstei sale însufletită la luptă peptarulŭ sĕu scăldatŭ în sânge ca și unŭ stégŭ făcêndŭ asaltulŭ ziduriloŕŭ sântei cetățĭ rușĭ, până în ḑilele dela Aspern, când marele archiduce Carolŭ conduse bataliónele sale de grenadirĭ în potriva colónelorŭ francese ținêndŭ în mână stégulŭ regimentului Zach, și până în ḑiua dela Novara în anulŭ 1849, când fiulŭ archiducelui Carolŭ (archid. Albrecht) ca tênĕrŭ erou a condusŭ în persónă batalionulŭ de Landwehr alŭ regimentului 20 de infanteriă contra dușmanului ce năvălea cu putere însufletindŭ din nou la luptă trupele ostenite — totdéuna și pretutindenĭ a doveditŭ vechia armată austriacă, câtŭ de multŭ este capabilă de celŭ mai mare entusiasmŭ rĕsboinicŭ în ora supremului periculŭ; dér nicĭ o armată nu e așa greu de-a se comanda cu succesŭ ca tocmai cea poliglotă austriacă, pentru că nicĭ una nu este compusă din elemente așa de puținŭ omogene, pentru că nicĭ una nu întrunesce în sine elemente așa de eterogene ca ea.

Unŭ regimentŭ de „élan" întrebuințatŭ în timpulŭ și loculŭ cuvenitŭ când este bine dispusŭ, póte face minunĭ; când însĕ este rĕu dispusŭ nu poțĭ scóte la cale nimicŭ cu elŭ și 'țĭ demoralisézá încă și celelalte trupe. Inainte de a întrebuința o astfelŭ de trupă comandantulŭ trebue sĕ-i facă o formală diagnosă și acésta complică și mai tare considerațiunile cele multe, ce influințéză de multe orĭ în ora a douĕspreḑecea asupra decisiunilorŭ sale.

La 27 Iuniu 1866, cand s'a luatŭ cu asaltŭ dealulŭ „Wenzel" (Wenzelsberg) se afla în șirulŭ întâiu de bătaiă unŭ regimentŭ de »élan", nisce voinicĭ frumoșĭ, fiecare unŭ modelŭ pentru artiștĭ, carĭ la paraḑĭ făceau bucuriă tuturorŭ superiorilorŭ ce venéu sĕ inspecteze regimentulŭ, pe când regimentulŭ din alŭ doilea șirŭ de bătaiă era puținŭ remarcatŭ și aspru dojenitŭ cu puținŭ înaintea bătăliei pentru ținuta lui molatecă în timpulŭ marșului. Era suisŭ mare și trupele înaintau greu printre bucatele de pe câmpŭ, căcĭ erau ostenite și nu mâncaseră nimicŭ de 36 de óre. Aicĭ cunoscurămŭ pentru întâia óră efectulŭ focului iute alŭ puscilorŭ cu acŭ prusiane. Era unŭ focŭ omorîtorŭ. Cu rêndurile întregĭ, cu glótele cădeau la pămêntŭ asaltătorii din șirulŭ întâiu de bătaiă și în cele din urmă întregulŭ regimentŭ o luà la fugă; dér se redicau și mulțĭ din cei căḑuțĭ și fugeau îndĕrĕtŭ, ei nu fuseseră atinșĭ de glonțŭ, ci se aruncaseră înșișĭ la pămêntŭ ca sĕ se apere contra focului. Glótele din șirulŭ întêiu retrăgêndu-se se repeḑiră în mare disordine asupra șirului alŭ doilea de bătaiă din dĕrĕtulŭ lorŭ și l'ar fi răpitŭ și pe acesta cu sine, décă ar fi fostŭ mai puținŭ statornicŭ.

Ce-i dreptŭ ochii soldaților regimentului din șirulŭ alŭ doilea nu esprimau mai de locŭ eroismŭ. Dintr'unŭ districtŭ óre-care dela nordŭ recrutațĭ, desvoltațĭ trupesce târḑiu, soldații toțĭ aveau mai numai fețe de băiețĭ fără de barbă. Dér se țineau strînsŭ unulŭ de altulŭ în resignațiune mută, și ca și când ar fi căutatŭ ajutorŭ priveau cu încredere la oficerii lorŭ, și le urmau unde îi ducea, în șirurĭ întocmite cu rigóre ca pe loculŭ de esercițiu; rĕnițĭ cumplitŭ de glónțe ei earășĭ se strîngeau la locŭ; fără a ține sémă de cameraḑii, carĭ cădeau lovițĭ de glónțe fără a mai ḑice nicĭ „carcŭ, înaintară neîncetatŭ și urcară dealulŭ repeḑiciosŭ; și când oficerii, carĭ mergeau înaintea bataliónelorŭ ajun-

maghiarŭ dicêndŭ cu privire la acestŭ obiectŭ: „Deu e infamie și rușine a face cestiune națională din astfelŭ de lucrurĭ!“ x—y.

Scene dela procesulŭ lui Starcevicĭ și Grzanicĭ.

Intr'o telegramă din numĕrulŭ trecutŭ alŭ »Gazetei« ni s'a comunicatŭ, că deputații *Starcevicĭ* și *Grzanicĭ* au fostŭ condamnațĭ la trei lunĭ carceră, pentru că au comisŭ actŭ de violență publicŭ. Totŭ atuncĭ s'a arestatŭ și individulŭ Lescovacĭ, pentru că a insultatŭ tribunalulŭ. Cu acéstă ocasiune s'a întêmplatŭ următórea scenă:

Când președintele a cetitŭ sentința tribunalului asupra lui Starcevicĭ și Grzanicĭ, unŭ tînĕrŭ a săritŭ înaintea presidentului și a judilorŭ, strigândŭ: »Acestea suntŭ cele dintêiu jertfe ale violenței vóstre! Aicea suntŭ și eu, condamnați-mĕ! Nu sunteți judĭ, nu ómenĭ, ci fére sĕlbatice! La spêndurătóre cu voi!« In sală s'a făcutŭ o tăcere mormêntală, judii au săritŭ din locurile lorŭ, Starcevicĭ și Grzavicĭ s'au uitatŭ cu mirare la acestŭ tînĕrŭ; procurorulŭ în sfêrșitŭ, cu voce tremurătóre a cerutŭ arestarea lui. Tribunalulŭ îndată a încheiatŭ procesŭ verbalŭ despre acéstă turburare și a întrebatŭ de numele tînĕrului. „Mĕ chiémă Iosifŭ Lescovacĭ — dise — sunt de 28 de anĭ, din poporŭ, de altmintrelea — brutarŭ, nu de multŭ am fostŭ și la teatru.“ Trebuia sĕ subscrie procesulŭ verbalŭ, dér a refusatŭ dicêndŭ: »Scrieți acolo, că suntŭ pan Kozarek, ca sĕ spândurŭ vr'o câți-va ómenĭ d'ai voștri.« După aceea presidentulŭ a datŭ cetire acusării tribunalului.

Președintele: Audit'ai acusa? — *Lescovacĭ*! Eh, ce, că a fostŭ numai o glumă. Sĕ nicĭ nu vorbimŭ d'al d'astea. Ce am spusŭ, de multŭ s'a uitatŭ de toțĭ. Pedepsiți-mĕ séu lăsați-mĕ acasă la nevasta mea. — *Președintele*: Pentru ce ai insultatŭ tribunalulŭ? — *Lescovacĭ*: Dér pentru ce m'ațĭ lăsatŭ în sală? Cunoscŭ mulțĭ ómenĭ d'aceia, carĭ arŭ merita spândurătórea. — *Preș.*: Unde ai fostŭ astădĭ? — *Lescov.*: Tótă diua am statŭ înaintea tribunalului și am așteptatŭ sĕ vĕdŭ când vine Kozarek sĕ-lŭ spêndure pe Starcevicĭ. Dér nicĭ d-ta n'ai dreptŭ, d le președinte. Tótă afacerea e o prostiă. — *Preș.*: Ce înțelegĭ sub prostiă? — *Lescov.*: Ei, dér nu-i ertatŭ sĕ spunŭ totŭ ce gândescŭ. — *Procurorulŭ*: repețesce cuvintele prin care acusatulŭ a insultatŭ tribunalulŭ. — *Lescov.*: Nu-i dreptŭ! Séu d-ta mințescĭ, séu eu. — *Preș.*: D-ta ai insultatŭ tribunalulŭ. — *Lescov.*: Séu d-ta ești nebunŭ, séu eu. Inchideți-mĕ, séu lăsați-mĕ acasă.

Tribunalulŭ l'a condamnatŭ la 4 lunĭ arestŭ.

Satulungŭ, 2 Decemvre 1885.

Domnule Redactorŭ! In numerii 149 și 150 din anulŭ acesta ai prețuitei »Gazete« cu bunăvoința d-vóstre publicasemŭ o dare de sémă despre sumele incurse în banĭ din partea mai multorŭ tinerĭ aședațĭ prin România în diferite condițiunĭ, carĭ cei mai mulțĭ fuseseră elevii mei, spre a se face unŭ stindardŭ la școla nóstră română din Satulungŭ biserica SS. Archanghelĭ. Totŭ în acea dare de sémă arătasemŭ, că s'au încasatŭ de totŭ 372 lei 65 banĭ și 1 fl., s'au spesatŭ cu portulŭ 11 lei 65 banĭ rĕmânêndŭ astfelŭ 361 lei, din carĭ eu până la datulŭ acela primisemŭ numai 348 lei și 1 fl.. carĭ facŭ în banĭ de ai noștri 152 fl. 64 cr. Acolo arătasemŭ și aceea că cu stindardulŭ s'au spesatŭ peste totŭ 160 fl. 35 cr. de unde a resultatŭ unŭ deficitŭ de 7 fl. 71 cr., lângă care adăugasemŭ că pre lângă acésta arŭ mai fi de lipsă încă unele accesorii la acelŭ stindardŭ în valóre cam de vre-o 10 florinĭ.

Cu acéstă ocasiune Vĕ rogŭ prea multŭ Domnule Redactorŭ, sĕ binevoițĭ a publicaĭ în colónele prețuitei »Gazete« și acéstă mică dare de sémă, care stă în strînsă legătură cu cea mai susŭ pomenită.

Subscrisulŭ constatŭ adecă, că am primitŭ prin Domnulŭ Ioanŭ Stanŭ Sporea din Ploeșcĭ restulŭ de 13 lei și din nou încă 29 lei 60 banĭ, după cum arată listele primite dela următorii tinerĭ:

1. Ioanŭ Moldovanŭ 3 lei, 2. Manole Vineșŭ 2 l., 3. Christache Trandafirescu 3.10 lei, 4. Costache Pavelescu 2 l., 5. Dumitru Adamoviciu 2 lei, 6. George Andreescu 1 l., 7. Badea Ticulescu 2 l., 8. Vasilodie Grigore 1 l., 9. Enache Samente 2 l., 10. Bucurŭ Leu 50 banĭ. 11. Ilie Svolosŭ 1 l., 12. Ioanŭ Boncotă 3 lei. 13. Ilie Munteanŭ 3 l., 14. G. Theodorŭ 2 l., 15. Alexandru Popovicĭ 2 l., 16. T. Boeangu 1 l., 17. Vanghelescu 1 l. — Suma totală 44 lei 60 banĭ. Pentru portŭ s'au spesatŭ 80 banĭ, rĕmânŭ decĭ 43 lei 80 banĭ, carĭ facŭ în banĭ de ai noștri 18 fl. 40 cr. Spesațĭ 17 fl. 71 cr. rĕmâne unŭ plusŭ de 69 cr. carĭ sĕ vorŭ calcula la spesele, ce se vorŭ face cu costumulŭ naționalŭ ce s'a proiectatŭ a se face pentru stegarŭ.

Pentru acéstă generósă faptă reînoescŭ mulțumirile mele cele mai sincere acestorŭ generoșĭ binefăcĕtorĭ ai școlei nóstre, a cărorŭ scumpe nume vorŭ rĕmâné neșterse din memoria nóstră și din analele școlei nóstre.

Ioanŭ Dorca.
directorŭ școlarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.)

SOFIA, 21 Decemvre (scire a „Agenției Havas.“) — Guvernulŭ bulgarŭ declară într'o notă adresată representanțilorŭ marilorŭ puteri, că primesce decisiunea comisiunei militare internaționale, pretinde însĕ ca trupele sêrbescĭ sĕ se retragă tóte din Bulgaria ér Bulgarii sĕ țină ocupatŭ Pirotulŭ până la încheiarea păcii.

SOFIA, 21 Decemvre. — Atașații militarĭ ai marilorŭ puterĭ, carĭ compunŭ comisiunea militară internațională de demarcațiune au sositŭ aicĭ. Erĭ și-au începutŭ lucrările.

DIVERSE.

O faptă urîtă. — Inaintea museului englesŭ din Londra se vede necurmatŭ unŭ legionŭ de porumbei, carĭ suntŭ așa de blândĭ, așa de domesticițĭ, încâtŭ numaĭ atuncĭ sbóră, când aprópe îi atinge omulŭ cu piciorulŭ. Copii de prinprejurŭ simtŭ o deosebită plăcere a le da de mâncare. Deunădile însĕ s'a întâmplatŭ, că într'o diminéță s'au găsitŭ zăcêndŭ morțĭ pe pămêntŭ peste o miiă de porumbei. Unŭ medicŭ veterinarŭ, visitândŭ mai mulțĭ din ei, găsi că sĕrmanii porumbei au fostŭ omorîțĭ cu frandelă îmuiată în spirtŭ de vinŭ otrăvitŭ. Rĕufăcĕtorulŭ este tênĕrulŭ Pulman, scriitorŭ în museu.

* *
*

In momentulŭ criticŭ. — Honoré de Balzac zăcea într'o nópte în patŭ fără sĕ dórmă. Unŭ sgomotŭ de cheiă îi deșteptă atențiunea. Intórce capulŭ și vede la lumina lampei sale de nópte unŭ hoțŭ, că-i sparge scrinulŭ. Momentulŭ era criticŭ. Balzac isbucni într'unŭ risŭ cu hohotŭ. Mișelulŭ credea că e descoperitŭ și încetă cu lucrarea sa. Poetulŭ ridea totŭ mai tare. »De ce rîdĭ?« îlŭ intrebă în fine bruscŭ hoțulŭ. — »De ce rîdŭ? Pentru că temêndu-te sĕ nu fii trimisŭ în pușcăriă, te furiședĭ aci nóptea cu o cheiă falsă și cautĭ banĭ într'o mobilă, în care eu, în medulŭ dilei și înarmatŭ cu cheia cea adevĕrată, nu găsescŭ uicĭ unŭ banŭ.

* *
*

Țéră fericită. — Bugetulŭ principatului Lichtenstein pe anulŭ 1886 este următorulŭ: tóte cheltuelile țĕrii pe anulŭ 1886 suntŭ stabilite cu 69,394 fl. 90 cr., ér veniturile cu 69,845 fl. Așadară venitulŭ curatŭ alŭ visteriei este 450 fl. 10 cr. Pentru administrațiune și justiță se speséză 18,302 fl., pentru culte 26.040 fl., pentru instrucția 10,252 fl. Cheltuelile parlamentului, adecă diurnele deputațilorŭ și spesele cancelariei parlamentului se urcă la 500 fl. Eftinŭ parlamentŭ. Veniturile cele mai marĭ le dau vămile, 44,562 fl. Veniturile dării suntŭ 11,800 fl.

* *
*

Pe gerŭ. — Doi vagabundĭ se întâlnescŭ pe stradă. Unulŭ n'are paltonŭ, altulŭ are unŭ „paltonŭ de véră.« Ișĭ strîngŭ prietinesce mâna și schimbă câte-va vorbe: „Grea e viéța, prietine, n'am paltonŭ și asta o simțŭ.“ — »Și eu din contră, amŭ unulŭ și nu simtŭ acésta.«

* *
*

Grea luptă. — »Cum se află vĕrulŭ d-tale?« întrebă cineva pe unŭ funcționarŭ. — »Rĕu,“ rĕspunse acesta, trei medicĭ îlŭ tractéză acum. — »Asta e o lașitate și crudime, dise celălaltŭ, unulŭ contra trei nicĭodată nu póte eși deasupra!«

* *
*

O dramă familiară. — In diua de 16 Decemvre n., înainte de amédĭ, o întrégă familiă: tatălŭ, fiulŭ de 19 anĭ și două fiice: una de 20 și alta de 17 anĭ s'au sinucisŭ în urma unei ințelegerĭ comune. Familia se numesce Egressy și locuia în Theresienstadt din Pesta. Motivulŭ acestei hotărîrĭ a fostŭ réua stare financiară, după cum s'a doveditŭ dintr'o scrisóre lăsată de ei pe masă, și din alte scrisorĭ adresate la amicĭ și poliției. După cercetările făcute, se póte asigura, că tatălŭ 'șĭ a împușcatŭ pe rêndŭ copii cu revolverulŭ, în têmple, și în urmă s'a împușcatŭ și pe sine în capŭ.

* *
*

Grațiele lui Rafael. — O prețiósă comóră de artă a trecutŭ din Anglia în posesiune francesă. Cele „Trei Grații« de Rafael, până acum mărgăritarulŭ galeriei lordului Dudley, s'au vêndutŭ ducelui d'Aumale cu prețulŭ de 25,000 funțĭ sterlingĭ séu 312,500 fl., deși întregŭ tabloulŭ mĕsură acuratŭ 7 policarĭ (cam 15 cm.) în pătratŭ. Nicĭodată nu s'a vêndutŭ unŭ tablou așa de scumpŭ în raportŭ cu mărimea lui: policarulŭ pătratŭ costă peste 6377 fl. Cele „Trei Grații« suntŭ opera lui Rafael când era june și se crede, că tabloulŭ l'a făcutŭ în anulŭ 1506.

* *
*

LOTERIA. — La 30 Decemvre a. c. se va face tragerea lunară a împrumutului cu prime Italianŭ, care pe lângă garanții de primulŭ rangŭ oferă în tótă luna câte o tragere cu câștigurĭ principale de 2 Milióne, 1 Milionŭ etc. etc. și adecă în suma totală de 66 Milióne. (Vedĭ anunciulŭ de astădĭ).

Cursulu pieței Brașovŭ
din 21 Decemvre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.35	Vênd.	8.40
Argint românesc	»	8.30	»	8.35
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»	10—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.39
Imperialĭ	»	11.20	»	11.30
Galbenĭ	»	5.96	»	5.99
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.00	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 °/₀ pe anŭ.		

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

---

gêndŭ înaintea posițiunei inimicului strigară »urra!« soldații strigară după dênșii »urra«, ca pe loculŭ de esercițiu, póte nu atâtŭ din entusiasmŭ, câtŭ mai multŭ pentru că așa era prescrisŭ, și printr'unŭ ultimŭ grabnicŭ asaltŭ cu baioneta goniră pe dușmanŭ. 46 oficerĭ, aprópe jumĕtate din oficerii regimentului căduseră și ei colonelulŭ din frunte îșĭ plăti cu mórtea eroismulŭ sĕu.

Regimentulŭ de „élan“ din primulŭ șirŭ de bătaiă însĕ, care în acéstă di căduse jertfă panicei, s'a luptatŭ la 3 Iulie la Königrätz cu bravură strălucită; preotulŭ regimentului a călăritŭ atuncĭ lângă colonelulŭ înaintea regimentului ținêndŭ în mâna dréptă crucea și însuflețindŭ pe soldațĭ cu vorbe înflăcărate în limba lorŭ maternă, și oficerii asemenea, vrêndŭ a corege nesuccesulŭ de mai înainte, făceau totŭ posibilulŭ, ca sĕ înflăcăreze trupa.

Câtŭ de multŭ potŭ influința oficerii asupra armatei, s'a doveditŭ c'unŭ regimentŭ de infanteriă venețianŭ din armata nordului în aceeașĭ campaniă. Atuncĭ nimenea nu punea încredere în regimentele italiane, și ofițerii mergeau în luptă cu consciința, că trebue sĕ nu lase din ochĭ nicĭdecum pe soldațĭ. Astfelŭ se puseră neîncetatŭ în contactŭ cu ei în totŭ timpulŭ înaintărei în focŭ. Ca și când s'arŭ fi tractatŭ de ținerea direcțiunei la o defilare, oficerii strigau mereu soldațilorŭ: încetŭ!« — „flanculŭ stângŭ ceva mai înainte!« — »strîngețĭ mai bine rêndurile!« — »bravo băețĭ!« — »așa este bine!“ — și în chipulŭ acesta mergea mai departe. Soldații se simțiau în totdeuna supraveghiațĭ și încurajiațĭ și se purtară în foculŭ celŭ mai mare cu deosebită vitejiă, care a fostŭ recunoscută cu laudă și din partea comandantului superiorŭ.

Armata austriacă de sigurŭ a câștigatŭ multe victorii strălucite, de multeorĭ însĕ a suferitŭ și marĭ desastre; dér atâtŭ în dile de fericire câtŭ și în dile de cea mai mare nenorocire o armă totdéuna s'a distinsŭ în acéstă armată și acésta este artileria. Efectulŭ ei în rêndurile inimice a fostŭ, în tóte fasele sorții, totdéuna deopotrivă înfricoșatŭ; acésta au mărturisit'o încă fiecare contrarŭ.

Cine din cei ce au fostŭ în rêndurile armatei de nordŭ în nenorocita di dela Königgraetz nu-șĭ aduce aminte cu recunoscință de escelenta atitudine a artileriei nóstre, care, pe când armata se retrăgea în caotică disordine spre Königgraetz, rĕmase neînfrîntă în posițiunile ei trîmițêndŭ mórtea în rêndurile inimicului ce urmărea armata.

Nicĭodată nu vomŭ puté uita pe aceea unică bateriă dela Rosbericŭ, care s'a luptatŭ în acéstă di. Retragerea era deja în toiulŭ ei ... viu focŭ de puscĭ. Alăturea de noi însĕ se afla în focŭ o bateriă în câmpŭ liberŭ neacoperitŭ. Trei tunurĭ zăceau pe pămêntŭ cu rótele sfărîmate și cei mai mulțĭ din artileriștii servanțĭ căduseră. La unele tunurĭ mai funcționau numai câte doi ómenĭ. Dér cum s'au purtatŭ acești artileriștĭ! Esercțau ca în timpŭ de pace sub ochiĭ superiorului; cu-o regularitate automatică eseeutau mișcările, așa că nu ne venea a crede că avemŭ înaintea ochilorŭ ființe vii, décă n'arŭ fi pĕtrunsŭ la urechea nostră vorbele de comandă date în tótă liniscea și lămuritŭ. Ordinulŭ comandantului nostru ne sili sĕ ne retragemŭ, bateria însĕ rĕmase la postulŭ ei dândŭ focŭ mereu.

Independența comanduntului de bateriă îi dă o ocasiune de invidiatŭ d'a se puté distinge. Situațiunea artileriei în rĕsboiu este însĕ totdeuna o liniștită, rece și neafectată perseverare și funcționare în focŭ — celŭ mai gravŭ postulatŭ, ce i se face soldatului, unŭ postulatŭ a căruia împlinire corĕspunde pe deplinŭ vitejiei moderne.

Vitejia este la omulŭ necultŭ o afacere a inimei pe când la celŭ cultŭ ea este o afacere a minții.

(După »N. fr. Presse.«)

Nr. 9055—1885. 2-3.

Publicaţiune.

In interesulŭ susţinerii ordinei, curăţeniei şi sicurităţii în cetate şi suburbie se publică de nou:

1. Pe trotoariu şi pe podéla de peste canalŭ nu este iertatŭ a merge cu carulŭ, a merge călare, nicĭ a duce cai de căpăstru orĭ a trage cu mânile căruciόre încărcate.

2. A vĕrsa apă şi lăturĭ este concesŭ numai în gurile întroduse la podéla canalului. A deşerta necurăţenii, gunoiu măturatŭ, mai vĕrtosŭ gunoiu din grópa de lăturĭ în canalurĭ, dinaintea caselorŭ, în uliţe şi locurĭ publice, apoi în scocurile din curţĭ orĭ din uliţe este opritŭ,

3. Oricine va pune sĕ încarce mărfurĭ séu alte obiecte pe care de cărăuşĭ orĭ pe alte cară séu să descarce de pe ele este obligatŭ, a pune îndată după sĕvĕrşirea lucrului sĕ ridice necurăţenia escată prin aceia şi sĕ ducă murdăria acésta de acolo.

4. A ferăstrăi şi a despica lemne în uliţă este opritŭ.

5. A da de mâncare la cai, în genere la vite trăgătóre în uliţă, în drumŭ şi locurĭ publice este, cu esceptiunea locurilorŭ libere dinaintea porţii uliţei vămii şi a căldărarilorŭ, opritŭ.

6. Care cu caii înhămaţĭ nu este ertatŭ a lăsa sĕ stea pe uliţă fără veghiare.

7. Cară singure, lăḑĭ pline orĭ góle, buţĭ. peste totŭ objecte care încurcă drumulŭ de carŭ orĭ de piciorŭ, nu este ertatŭ a le lăsa sĕ stea în uliţă nicĭ ḑiua nicĭ nóptea.

8. In uliţă, la fântânĭ şi canalurĭ nu este ertatŭ a spăla nicĭ căruţe. nicĭ rufe, verdeţurĭ ş. a., este opritŭ încă şi a bate rufe cu maiulŭ în uliţă.

9. Pe uliţă şi pe drumŭ este ertatŭ a mâna numai la stânga, este opritŭ a mâna pe întrecute orĭ a călări în galopŭ.

10. Este opritŭ a murdări locurile publice prin facerea trebilorŭ naturalĭ.

11. Spre a duce gunoiu din gropĭ şi cóstene de gunoiu, precum şi molozŭ şi pămêntŭ dela locurile, unde se facŭ clădirĭ, trebue sĕ se folosésca de care astfelŭ întocmite, ca sĕ nu pótă cădea din ele nimicŭ şi murdări uliţa.

12. La facerea clădirilorŭ orĭ reparaturilorŭ nu este ertatŭ, a închide drumulŭ cu materialurĭ de clăditŭ nicĭ cu molozŭ, lemne şi petri.

13. Când înghéţă suntŭ proprietarii de case şi economii de case obligaţĭ a presăra în fie-care ḑi trotoarulŭ de-a lungulŭ realităţii lorŭ, pe câtŭ este de latŭ, séu, unde nu este trotoar, totŭ loculŭ în lăţime de 1 şi jumĕtate metru cu cenuşă orĭ cu nisipŭ.

14. Fie-care proprietarŭ de casă şi economŭ de casă este obligatŭ a pune, cândŭ ninge şi după ce a ninsŭ, sĕ cureţe de zăpadă îndată totŭ trotoarulŭ dinaintea casei sale.

15. Zăpada scósă din curţĭ private este concesŭ a-o descărca numai pe locurile eestinate de căpitănatulŭ orăşenescŭ.

16. Porţile caselorŭ au sĕ se încuie la 10 óre séra.

17. A cântă musica în birturĭ şi cafenele şi fără entrée după 12 óre séra este ertatŭ numai după primirea concesiunii acestui oficiu, pentru care este a se plăti în favorulŭ casei sĕracilorŭ o taxă de 1 fl. v. a.

18. Orĭ-ce acţiune orĭ întrelăsare împreunată cu periculŭ de focŭ este oprită.

19. Larma pe uliţe şi la fântânĭ este oprită.

20. Cerêndŭ trebuinţa a opri canalulŭ spre scopurĭ industriale, sĕ întrebuinţeze la acésta numai astfelŭ de scândurĭ, a cărorŭ margine superióră după aşeḑarea lorŭ în canalŭ sĕ stea cu 25 de centimetri mai josŭ ca marginea ţĕrmurelui. Scândurile pentru închisŭ nu e concesŭ de a se lăsa peste nópte în canalŭ.

Cei ce nu vorŭ păḑi aceste ordinaţiunĭ, se vorŭ pedepsi cu banĭ, séu la casŭ de a nu putea plăti, cu arestŭ.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1885.

Căpitănia orașului.